

σπουδαιοτάτην θέσιν εἰς τὴν εἰκονογραφίαν τῆς Θεοτόκου, τόσον εἰς τὴν Βυζαντινὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν Ρωσικὴν τέχνην.

P. Henry. *Le règne et les constructions d'Etienne-le-Grand, prince de Moldavie, (1475 - 1504), σ. 43-58.*

Μελέτη ἱστορικὴ μᾶλλον, ἄνευ ἰδιαίτερου διὰ τὴν τέχνην ἐνδιαφέροντος, ἣτις θὰ εἶχε περισσότερον τὴν θέσιν τῆς εἰς τὸν πρῶτον τόμον, ὅπου αἱ ἱστορικαὶ πραγματεῖαι.

N. Jorga. *Rapports italo-orientaux dans l'art du Moyen - Age, σ. 59-69.*

Διὰ τῆς μελέτης ταύτης πειρᾶται ὁ συγγραφεὺς νὰ ἐξηγήσῃ τὰ δυτικὰ στοιχεῖα τὰ παρατηρούμενα εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τέχνην τῶν Βαλκανίων. Τὰ παραδείγματα ὅμως τὰ ὁποῖα παρέχει ἀπὸ τὰς τοιχογραφίας τῆς ἐκκλησίας τοῦ Πατραούτσι ἐν Μολδαβίᾳ, ἀναγομένας εἰς τὸν 15^{ον} αἰῶνα, δὲν δεικνύουν οὐδεμίαν φανεράν δυτικὴν ἐπίδρασιν, ἀλλὰ τοῦναντίον εἶναι τυπικὰ παραδείγματα τῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν ὀρθοδόξου ἀγιογραφίας.

G. de Jerphanion. *Le «Thorakion», caracteristique iconographique du XI^e siècle, σ. 71-79.*

Εἰς τὴν Ἑκθεσὶν τῆς βασιλείου τάξεως ἀναφέρεται ὡς βασιλικὸν ἔμβλημα καὶ τὸ «Θωράκιον» τὸ ὁποῖον ὁ κ. Ebersolt ἐταύτισε μὲ τὸ ἐν εἴδει ἀσπίδος χρυσοκέντητον ἐπίθημα, τὸ ὁποῖον παρίστανται φέρουσαι αἱ αὐτοκράτειραι καὶ αἱ ἄγαι βασιλίσσαι. Ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζων τὰ διασωθέντα μνημεῖα εὗρίσκει, ὅτι τοῦτο ἀπαντᾷ μόνον κατὰ τὸν 11^{ον} αἰῶνα, εἶναι δὲ ὅχι ἀνεξάρτητον ἐπίθημα, ἀλλὰ τὸ ἄκρον ἄλλου ἐνδύματος, τὸ ὁποῖον ἐφέρετο καὶ πρὸ τοῦ στήθους, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα «Θωράκιον».

Fr. Macler. *Raboula - Mlgé, σ. 81-97.*

Ἐξετάζεται ἐκ νέου τὸ ζήτημα τῆς χρονολογίας τοῦ περιφήμου Συριακοῦ εὐαγγελίου τοῦ ἀποκειμένου εἰς τὴν Λαυρεντιακὴν Βιβλιοθήκην τῆς Φλωρεντίας. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο, γραφὲν ἐν ἔτει 586 ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Ραβούλα, εἶναι σπουδαιοτάτον διὰ τὰς ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ μικρογραφίας καὶ τοὺς ἱστορημένους κανόνας τῆς ἁρμονίας τῶν Εὐαγγελιστῶν. Κατὰ τὸν κ. Macler, ὁ Ραβούλας ἔγραψε τὸ κείμενον μόνον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἄσχετον μὲ τὰς μικρογραφίας καὶ τὴν λοιπὴν διακόσμησιν τῶν πρώτων φύλλων. Αἱ μικρογραφαὶ ἐξ ἄλλου καὶ ἡ ἄλλη διακόσμησις οὔτε σύγχρονοι πρὸς τὸ κείμενον εἶναι, ἀλλὰ οὔτε καὶ μεταξύ των, ἀνήκουσαι εἰς διαφόρους ἐποχάς. Ὅπως δὲ τῶρα ἔχουν δὲν εὗρίσκονται εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν θέσιν, διότι ἡ σειρὰ τῶν φύλ-

λων ἔχει διαταραχθῇ ὑπὸ τοῦ βιβλιοδέτου. Ὁ κ. Μ. ἐπιχειρεῖ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς υποτιθεμένης ἀρχικῆς αὐτῶν τάξεως. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς κανόνας, ὁ συγγραφεὺς προτείνει μίαν γνώμην ἀληθῶς λίαν παράδοξον. Νομίζει δηλαδή, ὅτι ὑπῆρχον ἐργαστήρια παρασκευάζοντα τοιοῦτους κανόνας, εἰς τοὺς ὁποίους, ἀναλόγως τῆς ἐθνικότητος τοῦ ἀγοραστοῦ, ἐγράφοντο αἱ ἀντιστοιχίαι τῶν εὐαγγελίων εἰς τὴν Συριακὴν, τὴν Ἀρμενικὴν, τὴν Ἑλληνικὴν κλπ. Λίαν ἐπίσης ἀνεπιτυχὴς εἶναι ἡ σύγκρισις μικρογραφιῶν τινων τοῦ χειρογράφου τούτου πρὸς τὰς ἀντιστοιχούς τοῦ ἐν τῇ Μονῇ τῶν Μεχιταριστῶν τῆς Βενετίας διασφωζομένου Ἀρμενικοῦ εὐαγγελίου τοῦ 10^{ου} αἰῶνος, τοῦ καλουμένου τῆς Βασιλίσσης Μελέ. Ἡ παράστασις τοῦλάχιστον τῆς Πεντηκοστῆς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τούτῳ, ἣν παρέχει ὁ συγγραφεὺς παραβαλλομένη πρὸς τὴν ἐν τῷ χειρογράφῳ τοῦ Ραβούλα, οὐδεμίαν ἀπολύτως σχέσιν ἔχει.

G. Millet. *La vision de Pierre d' Alexandrie*, σ 99 - 115.

Ὁ κ. Millet μὲ τὴν γνωστὴν λεπτολόγον εὐσυνειδησίαν του ἀναλύει πάσας τὰς γραπτὰς πηγὰς περὶ τοῦ δράματος καὶ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Πέτρου Ἀλεξανδρείας, τοῦ δεινοῦ πολεμίου τοῦ αἰρεσιάρχου Ἀρείου. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων τούτων ἐξετάζει κατόπιν τὰς ἐπὶ τῶν μνημείων διασωθεῖσας ἀπεικονίσεις τοῦ θέματος τούτου καὶ τοὺς λόγους τῆς ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν συσχέτισεως αὐτοῦ πρὸς τὴν λειτουργίαν.

N. Okunev. *Fragments de peintures : de l' église Sainte-Sophie d' Ochrida*, σ. 117 - 131.

Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου τῆς ιδρύσεως τῆς ἀρχικῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀγ. Σοφίας καὶ τῶν διαφόρων εἰς αὐτὴν προσθηκῶν ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πολλὰς μέχρι τοῦδε συζητήσεις. Φαίνεται πιθανόν, κατὰ τὸν συγγραφέα, ὅτι τὸ ἀρχικὸν κτίσμα ἀνῆκεν εἰς τὸν 11^{ον} ἢ 12^{ον} αἰῶνα. Ὁ ἐξωνάρθηξ ἀηγέρθη, κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἐπιγραφὴν, ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Γρηγορίου ἐν ἔτει 1313 - 1314. Τὰ ἐν τῷ ναῷ διασωθέντα λείψανα τοιχογραφιῶν εὐρίσκονται εἰς δύο στρώματα, ὧν τὸ ἀρχαιότερον ἀνήκει εἰς τὸν 11^{ον} ἢ 12^{ον} αἰῶνα. Διακρίνονται μορφαὶ ἁγίων, κυρίως ἱεραρχῶν, μία πομπὴ ἁγγέλων, ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τμήματά τινα εἰκονογραφικῶν συνθέσεων (Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου κλπ.). Τέλος εἰς τὸν νάρθηκα καὶ τὸν ἐξωνάρθηκα διασφύζονται τοιχογραφίαι τοῦ 14^{ου} αἰῶνος. Αἱ τοιχογραφίαι τοῦ κυρίως ναοῦ καὶ τοῦ ἱεροῦ εἶναι λείψανα σπουδαιότατα ἰδίως διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν σπανιότητα τοιούτων ζωγραφικῶν μνημείων κατὰ τὸν 11^{ον} καὶ 12^{ον} αἰῶνα.

VI. Pectović. *Un peintre serbe du XIV^e siècle*, σ. 133 - 136.

Εἰς τὰ γνωστὰ ὀνόματα Ἑλλήνων καὶ Σέρβων ζωγράφων τὰ διασφύζομενα εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Σερβικῆς Μακεδονίας προστίθεται ἐν ἀκρόμῃ.